MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH GALEA DEBONO

Seduta tal-11 ta' Jannar, 2007

Appell Kriminali Numru. 370/2006

Il-Pulizija
(Spettur Angelo Gafa')
Vs

Stephen Mallia

Il-Qorti;

Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti Istruttorja talli :

1. f'dawn il-Gzejjer, fix-xahar ta' Mejju 2006, u fix-xhur ta' qabel, b'diversi atti maghmulin minnu, li jiksru l-istess disposizzjoni tal-ligi u li gew maghmula b'risoluzzjoni wahda, b'xi mod li jkun, xjentement ghen jew assista lil Salvatore Abela, fl-atti li bihom ikkorrompa diversi ezaminaturi tas-sewqan impjegati mal-Awtorita dwar t-Trasport ta' Malta [ADT];

2. fl-istess perjodu u cirkostanzi, weighed, ta, jew offra, sew b'mod dirett jew indirett, xi vantagg mhux xieraq lil diversi persuni li jasserixxi jew jikkonferma li kien kapaci jaghmel xi nfluwenza mhux xierqa fuq il-mod kif jiddeciedu ezaminaturi tas-sewqan impjegati mal-Awtorita dwar t-Trasport ta' Malta [ADT] sabiex igieghel lil dawn l-ezaminaturi tas-sewqan jezercitaw dik l-influwenza;

3. fl-istess perjodu u cirkostanzi, rcieva jew accetta xi offerta jew weghda ta' xi vantagg mhux xieraq ghalih innifsu jew ghal haddiehor bil-ghan li jezercita xi nfluwenza mhux xierqa fuq il-mod kif jiddeciedu l-ezaminaturi tas-sewqan impjegati mal-Awtorita dwar t-Trasport ta' Malta [ADT].

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali tal-15 ta' Novembru, 2006, li biha, wara li rat l-artikoli 42(d), 121A(1) u (2) u 115(a) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta, sabet lill-appellat hati tal-akkuzi kif addebitati fil-konfront tieghu w ikkundannatu ghal piena karcerarja ta' sitt (6) xhur sospizi ghal sentejn bl-applikazzjoni tal-artikolu 28A tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta w fejn ordnat li din is-sentenza flimkien ma' l-atti kollha ta' dan il-process jigu mibghuta lill-Avukat Generali fiz-zmien moghti mill-ligi ai termini tal-Artikolu 401(3) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat ir-rikors tal-appellant Avukat Generali minnu pprezentat fit-23 ta' Novembru, 2006, li bih talab li din il-Qorti joghgobha tirriforma s-sentenza appellata, billi tikkonferma s-sejbien tal-htija izda flok piena ta' prigunerija sospiza timponi piena karcerarja effettiva.

Fliet l-atti kollha processwali.

Rat illi l-aggravju tal-appellant Avukat Generali jikkonsisti fis-segwenti w cioe' li l-Ewwel Qorti, naqset li timponi piena karcerarja effettiva. Illi hu car li kieku ma kienux persuni bhall-appellat, il-korruzzjoni ma kienetx issir tant facilment. Illi apparti dan, il-fatt li persuni inkompetenti kienu jinghataw il-licenzja ifisser periklu kbir fit-toroq bi hsara kbira lis-socjeta

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellat esebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti;

Semghet it-trattazzjoni;

Ikkonsidrat;

Illi dan l-appell hu limitat ghall-piena, ossia l-provvediment tal-Qorti li bih ikkundannat lill-appellat Stephen Mallia ghal sitt xhur prigunerija sospizi ghall-sentejn.

Illi l-principju regolatur hu li mhux normali li tigi disturbata d-diskrezzjoni ta' l-Ewwel Qorti jekk il-piena nflitta tkun tidhol fil-parametri tal-ligi u ma jkun hemm xejn x'jindika li kellha tkun inqas minn dak li tkun fil-fatt. (Ara **"Ir-Repubblika ta' Malta vs. David Vella"** [14.6.1999] , **"Ir-Repubblika ta' Malta vs. Eleno sive Lino Bezzina"** [24.4.2003] u ohrajn.) Illi kif kellha okkazzjoni tghid din il-Qorti, dan il-principju japplika ugwalment kemm f' appelli li jsiru mill-persuna misjuba hatja, kif ukoll f' appelli intavolati mill-Avukat Generali.

Illi huwa minnu li bl-emendi ghall-Kodici Kriminali li gew introdotti bl-Att III tas-sena 2002, u partikolarment bl-introduzzjoni tal-art. 413 (1) (c), l-Avukat Generali nghata dritt t' appell b' mod generali fil-kazijiet kollha li ma jaqghux taht dawk kontemplati fis-sub sub-inciz (b) tal-artikolu 413(1) u dan ovvjament jinkludi appell dwar il-piena, pero', fil-fehma ta' din il-Qorti, hu ferm odjuz li l-Avukat Generali, b' mod selettiv, jirrikorri lil din il-Qorti biex jiddisturba d-diskrezzjoni tal-Ewwel Qorti w jitlob piena aktar harxa, kif jidher li sar f' dan il-kaz.

Kif gja esprimiet ruha din il-Qorti diversi drabi, fejn il-Prosekuzzjoni quddiem l-Ewwel Qorti, ma tkunx ittrattat dwar il-piena w insistiet ghall-applikazzjoni ta' xi pieni partikolari jew ghall xi doza partikolari ta' piena w minnflok tkun halliet kollox fid-diskrezzjoni tal-Qorti tal-Magistrati, ma hux mistenni li mbaghad, fil-kazijiet li jidhrilha hi, tappella biss fuq il-piena, meta din tkun fil-parametri tal-

ligi.(ara ukoll App.Krim**. “Il-Pulizija vs. Guido Whitelaw et”** deciza llum stess minn din il-Qorti kif preseduta.)

F’ dan il-kaz, kif jidher mill-verbal a fol. 5 tal-process, wara li l-appellat ammetta l-akkuzi dedotti kontra tieghu, l-Prosekuzzjoni kwazi ghaddiet biex taghmillu elogju shih u gie verbalizzat testwalment hekk:-

“Il-Prosekuzzjoni tiddikjara li l-imputat ikkorrobora [recte: ikkollabora], bis-shih maghha mill-mument li hu rrilaxxja l-istqarrija tieghu. Inoltre l-imputat jiddikjara li hu lest li jixhed fil-konfront ta’ l-awtur ta’ dan ir-reat u l-Prosekuzzjoni tiddikjara li mill-investigazzjonijiet mizmuma minnha l-imputat ghadda kull sold li gabar ghall-awtur tieghu. Inoltre l-Prosekuzzjoni taqbel li l-piena applikabbli f’ dan il-kaz hija dik naxxenti mill-artikolu 115(1) *[recte: (a) prezumibbilment] ”*

Mhux talli li f’ dal-kaz il-prosekuzzjoni ma insistietx ghall-applikazzjoni ta’ xi piena karcerarja partikolari izda sahansitra indikat lill-Ewwel Qorti li kienet applikabbli l-inqas piena possibbli minn dawk kontemplati fit-tlitt sub-artikoli tal-artikolu 115, u ma insistiet bl-ebda mod li din il-piena karcerarja tkun wahda effettiva.

Illi peress li l-piena kontemplata fl-art. 115 (a) hi dik ta’ minn sitt xhur sa tlitt snin prigunerija, l-piena ta’ sitt xhur prigunerija erogata mill-Ewwel Qorti zgur kienet entro l-parametri legali u kien ukoll decizament possibbli ghall-Ewwel Qorti li tapplika l-provvedimenti kontenuti fl-artikolu 28A tal-Kodici Kriminali. kif fil-fatt ghamlet.

Ghalhekk mhux il-kaz li l-Ewwel Qorti applikat xi piena jew provvediment li ma setghatx tapplika skond il-ligi.

Il-kwistjoni tibqa’ wahda ta’ revizjoni tad-diskrezzjoni tal-Ewwel Qorti w xejn aktar.

Kif irriteniet fl-appell kriminali ta’ **Whitelaw,** din il-Qorti tqis li jekk il-legislatur irid jirrestringi l-uzu, uzu zejjed, jew forsi ukoll abbuz minn dawn il-provvedimenti minnu introdotti fl-

ahhar snin, ghandu mezzi ohra kif jirrimedja s-sitwazzjoni w dana billi jemenda l-ligijiet b' mod li l-applikazzjoni ta' dawn it-tip ta' provvedimenti mill-Qrati tigi cirkoskritta w ma tithalliex fid-diskrezzjoni assoluta tal-Qrati individwali, ghax dan qed iservi biex jaghti lok ghall-applikazzjoni ta' gustizzja priva minn kull xorta ta' uniformita' u certezza u li tiddependi biss mill-fehma soggettiva tal-gudikant individwali.

Kieku l-Avukat Generali kellu jitlob li din il-Qorti tirrivedi kull kaz fejn il-piena jew provvedimenti applikati ikunu miti, jkollu jirrikorri ghal eluf ta' appelli fis-sena. Sakemm dan ma jsirx, kull appell simili li ma jkunx bazat fuq xi zball legali li jkun ittiehed mill-Ewwel Qorti, ikun wiehed selettiv, sporadiku w "*at random*" u ma jghinx fl-ahjar amministrazzjoni tal-gustizzja.

Li jrid u hemm bzonn isir *"de lege condenda"* hu li l-ligi tirrestringi l-paramentri vastissimi tal-pieni applikabbli fil-Kodici Kriminali w fid-diversi ligijiet specjali li jgibu maghhom sanzjoni penali ghall-parametri aktar specifici w identifikabbli, li tigi ristretta l-applikazzjoni tad-dispozizzjonijiet tal-art. 28A et seq. tal-Kodici Kriminali u tal-Kap.446 u fl-ahhar, izda mhux l-inqas, li tigi formulata "*sentencing policy*" li tkun tirrispondi ghaz-zieda fil-kriminalita' u l-aspetti godda li qed tiehu fiz-zminijiet tal-lum.

Sakemm dan isir, jekk isir, din il-Qorti ser tezercita' l-poteri taghha ta' revizjoni tal-pieni erogati mill-Ewwel Qorti, fuq appelli tal-prosekuzzjoni min decizjonijiet tal-Qrati tal-Magistrati, biss fil-kazijiet fejn ikun hemm applikazzjoni hazina tal-ligi, bhal fil-kaz fejn ikunu nghataw pieni inqas minn dawk minimi specifikati fil-ligi meta ma jkunux jikkonkorru l-elementi necessarji ghall-applikazzjoni tal-artikolu 21 tal-Kodici Kriminali, u ghal kazijiet fejn, minkejja li l-Prosekuzzjoni tkun insistiet u vverbalizzat li qed tinsisti ghall-applikazzjoni ta' certa piena, l-Ewwel Qorti tiddeciedi xort' ohra. F' dan l-ahhar kaz, din l-insistenza ghandha preferibbilment tkun tirrizulta minn talba verbalizzata qabel ma l-kawza tithalla ghas-sentenza.

Fejn dan ma jkunx irrizulta li sar, u/jew fejn il-prosekuzzjoni tkun irrimettiet ruha dwar il-piena, din il-Qorti ma tiddisturbax id-diskrezzjoni ta' l-Ewwel Qorti dwar il-piena, jekk din tkun wahda li tirrijentra fil-parametri tal-ligi w fejn ikunu legalment applikabbli l-provvedimenti tal-artikoili 28A et seq. tal-Kodici Kriminali u/jew tal-Kap.446. (ara App. Krim. "**Il-Pulizija vs. Sandro Olivari"; "Il-Pulizija vs. Mario Olivari"; "Il-Pulizija vs. Ryan Ellul" u "Il-Pulizija vs. Aaron John Cauchi"** [6.1.2005])

Inoltre f' dan il-kaz l-Ewwel Qorti kienet immotivat sew id-decizjoni taghha li tapplika l-provvedimenti tal-art. 28A u ma applikathomx kapriccozament.

Ghal dawn il-motivi din il-Qorti qed tichad l-appell tal-Avukat Generali w tikkonferma s-sentenza tal-Ewwel Qorti fl-intier taghha.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------